

SISZÁNTÚL

ELŐFIZETÉSI ÁRA

A kiadóhivatalban átvéve.
Egész évre 16 k.
Negyedévre 4 ..
Helyben házhoz hordva.
Egész évre 20 kor.
Negyedévre 5 ..
Vidékre postán szállítva.
Egész évre 24 kor.
Negyedévre 6 ..
Egyes szám ára 8 fillér.

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, a hétvége és
Ünnep utáni napok kivételével.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 8.
A szerkesztőség kéziratok vissza-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.
Előfizetések és hirdetések a kiadó-
hivatalhoz intézendők.

XX. évfolyam 256. szám.

Nagyvárad.

Szerda 1914 november 4.

A József-ezred dicsősége

Nagyvárad fiai, Biharmegye fiai, babérkoszorút fonnak homlokotok köré a magyar hölgyek!

Messze Szerbiából jött a hiradás egyik házi ezredünkről, a 37-es bakákról. Hogy hősök, hogy haláltmegvető bátorsággal rohantak az ellenségre, hogy győztek és régi hagyományaikhoz hiven ismét egy ragyogó lapot irtak bele a magyar hadi történelem gyönyörű könyvébe.

Nagyvárad fiai, Biharmegye fiai: köszöntünk titeket hálás szülőföldetekről!

Emlékezünk, hogyan vonult el az ezred: nemzeti színű magyar zászlók alatt, magyar nótával az ajkukon, magyar asszonyok, leányok kezéből kapott virágokkal ékesen. Nem egy öreg tartalékos a karján vitte apró gyermekét a vasúti állomásig — ki tudja, fogja-e még valaha szívéhez szorítani azt a drága csöppöt? Sok mellett ott ment az asszony, az öreg szüle — vajjon fognak-e még valaha így egymás mellett lépegetni ebben az életben? — Szomorú gondolatok támadhattak volna — elhessegette valamennyit az a háromszínű zászló, amely fennen hirdette, hogy egy magyar ezred megy csatába a magyar hazáért! Akkor pedig némuljon el az önszeretet, a családi érzés, minden egyéb mellékes, ha a magyar haza veszélyben van!

Is az öreg tartalékos karján a kis fiával, könnytelen, mosolygó szemmel versenyt énekelte a mel-

lette menetelő ujonecal, hogy mindnyájunknak el kell menni!

Elmentek a 37-es bakák — és diadalt aratni mentek. A dicsőség szárnyán kapunk róluk hirt, amely megremegteti, megdobogtatja a szíveket. A József-bakák magyar virtusa ma is a régi, az utódok méltók őseikhez s mikor most alapozzuk meg Magyarország második ezredét, ebben a dicső nemzeti munkában első helyen küzdenek Szent László városa házi ezredének bátor magyar katonái.

A hadvezér külön parancsban dicsérte meg a 37-ik gyalogezredet, Biharvármegye és Nagyvárad hős fiait. Az egész vármegyére és városra szétárad ez a dicséret s valamennyiünk szíve hálával és elismeréssel dobban meg a hazáért diadalmasan küzdő fiainkért.

Nagyvárad fiai, Biharmegye fiai: köszöntünk benneteket! Áldjon meg titeket a mindenható Isten, a seregek Ura, kinek kezéből kaptátok a győzelmet, akinek kezéből biztonbízva várjuk igaz ügyünknek végső, világot rengető nagy diadalát is!

Nagyvárad üdvözlete.

Pár nappal ezelőtt hozta a táviró az örvendetes hirt, hogy derék házi ezredünk: a 37. József ezred hősiességgel diadalmas csatát nyert a déli haretéren.

A derék fiaink diadalmas csatájának híre nagy örömet keltett az egész városban. A lelkesült öröm hatása alatt Rimler Károly polgármester a következő táviratban üdvözölte derék házi ezredünket a város közönsége nevében:

A cs. és kir. 37-ik gyalogezred
pótzászlóalj Parancsnokságának.

Pétervárad.

Vitéz házi ezredünknek a harc-
térén tanúsított hősi magatartása és
eredményes működése városunk kö-
zönségében általános osztatlan örö-
met és lelkesedést váltott ki.

Fokozta örömünket az, a tudomásunkra jutott örvendetes tény, hogy a hadserőfelügyelő ur házi ezredünket külön dicsérő parancs-
sal tüntette ki.

Minthogy házi ezredünknek ál-
lomási helye ezidő szerint előttem
ismeretlen, a pótzászlóalj tisztelt
parancsnokságához fordulok azon
kérelemmel, hogy városunk közön-
sége nevében kifejezett forró köszö-
netünket és hálánkat az ezredpa-
rancsnokság előtt tolmácsolni szí-
veskedjék.

Rimler Károly,

Nagyvárad város polgármestere.

A dicső mult.

Házi ezredünk: a 37. József-ezred egy
századnál hosszabb dicsőséges multa te-
kinthet vissza. Az ezred történelmének lapjai
fényes tanúságai az ezred mindenkorai hősiessé-
gének, a kötelességtudásnak és leg-
főbb katonai erénynek: a rettenthetlen bátorságnak.

Az ezredet 1741-ben alakították; első
parancsnoka és tulajdonosa Szirmay Tamás
ezredes volt.

Az ezred dicsőséges fennállása óta min-
dig résztvevett és vitézül harcolt a monarchia
összes háborúiban.

1813. október 16-án a népek csatájában,
a lipcei háborúban, gránátos osztagjával
vitézül küzdött a lindenausai ütközetben s hő-
siességszolgálatuk biztosította a győzelmet.
Az akkori ezredesét és parancsnokát a leg-
felsőbb elismerés a Mária Terézia lovagjává
nevezte ki.

1856. óta az ezred a József főherceg
ezred nevével, amelyet örök időkre meg
is tart.

Gyapju szövetek legujabb kivitelben

Gyapju szövetek legnagyobb választékban

Gyapju szövetek legolcsóbban

szigorú szabott

árak mellett

szerezhetjük be

Zauderer

kolozsvári posztó áruház fiók.

Nagyvárad, Zöldfa-utca 1.

Telefon: 11—15.

Résztvett az ezred a custozzai csatában s itt is kitüntette magát.

1866-ban a poroszok ellen vívott háboruban is részt vett a József ezred. Julius 3-án, a Königrázi csatában József főherceg brigadéros személyes parancsnoksága alatt, a Stoip erdőben álló poroszok ellen rohamra ment. Ez alkalommal óriási veszteségei voltak tisztékben és legénységben.

1878-ban a boszniai okkupáció harcaiból is kivette részét a derék ezred. Különösen Baudinnál és Odrárnál tüntette ki magát. Vitézségével és bátorságával. Minden egyes ember mint az oroszán harcolt a bosnyákok ellen.

A mostani háboruban a 2. zászlóaljat az északi harctéren fájdalmas veszteség érte: Zöch alezredes, zászlóaljparancsnok és Reisinger kapitány, a nagy sportférfit hős halál szenvedtek a hazáért.

Az ezred többi csapata pedig most a déli harctéren újabb aranylapot irt be fegyverével az ezred történetébe.

Az ezred legénysége nagyváradi és biharmegyei fiuk.

Törökország a világháboruban.

Az első elhatározó lépés után az események rohamlépésben kergetik egymást Konstantinápolyban: az orosz, francia és angol nagykövete már elutaztak, a szerb követ utrakészen áll, a török ágyuk dörögnek a Fekete-tengeren és az

orosz határon: Törökország teljes erővel belevetette magát a háboruba, mely nemzeti létének megújítását van hivatva meghozni.

Diadalmas seregeink az összes csatatereken folytatják győzelmes előnyomulásukat.

ütegek erősen viszonzták a tüzelést, mire a két angol cirkáló visszavonult. Bizonyosnak tartják, hogy legközelebb Smyrnát és Mytilenét fogják bombázni az angolok.

Törökország megszállja a suezit csatornát.

Bécs, november 3. Jól informált helyen a mozgósított török haderet 80000 emberre becsülik. A Dardanellák elzárása után a Boszporusban körülbelül négyszáz idegen kereskedelmi hajó maradt. Ezeket a gőzösöket a törökök szállítási célokra fogják felhasználni miután körülbelül 150.000 katona befogadására alkalmasak. Érdekes, hogy Theodozia város mellett, amelyet tudvalevőleg a törökök bombáznak, a cárnak is jelentékeny birtokai vannak.

Általános vélemény szerint Törökország aktív beavatkozása elsősorban Enver pasának tulajdonítható, aki már három hónap előtt kijelentette, hogy Törökország nem lehet közömbös a fejleményekkel szemben, különben el kell pusztulnia. A pasa a tripoliszi háború után személyesen járt Kis-Ázsiában és Mezopotániában, úgy hogy a viszonyokat jól ismeri. Kairóban is hónapokig időzött és az illetékes török tényezőkkel állandó érintkezésben állott. Előreláthatólag a suezit csatornát szárazföldi csapatokkal megfogják szállani, hogy az Indiából és Indiába való forgalmat lehetetlenné tegyék. Egyiptomban olyan nagy az elkeseredés, hogy a török csapatokkal való együttműködés biztosítottak látszik.

Törökország visszafoglalja Egyiptomot.

Berlin, nov. 3. Oroszországon át kerülő uton érkező hírek szerint Enver pasa kijelentette az újságírók előtt, hogy Törökország, mely az összes mohamedánok védője, felkészült arra, hogy véget vessen az egyiptomi zavargásoknak azzal, hogy Egyiptomban helyreállítja a kalifa uralmát. Ha a hármast entente a nemzetiségek felszabeditását hangoztatja, úgy bele kell egyeznie, hogy Egyiptomban megszűnjön az angol járom.

Török csapatok vonulnak Egyiptomba.

Rotterdam, nov. 3. Alexandriai jelentés szerint nagy török csapatok vonulnak az egyiptomi határ felé. Alexandriában nagy az izgalom.

A lángbaborult Kelet.

Török győzelem a kaukázusi határon.

Konstantinápoly, nov. 3. Az ottomán távirati iroda a következő hivatalos kommunikét adja ki:

Kaukázusi határunkról érkezett hivatalos hírek szerint az oroszok több ponton megtámadták határesapatainkat, de kénytelenek voltak visszavonulni, miközben csapataink erélyes ellenállása következtében veszteségeket szenvedtek.

A Földközi-tengeren angol cirkálók megkezdték a tüzelést és elsüllyesztettek egy feljüket közeledő görög torpedónaszádot, amelyet török torpedónaszádnak tartottak.

E két esemény mutatja, hogy ellenségeink szárazon és vizen megkezdték az ellenségeskedést, amelyet hosszabb idő óta terveztek. Az egész ottomán nemzet, bizva Istenben, a jog és igazság legfőbb oltalmazójában, el van határozva visszaverni ezeket a támadásokat, amelyek létünk megsemmisítésére irányulnak. (Miniszterelnökségi sajtóosztály.)

A londoni török nagykövet távozása.

London, nov. 3. a török nagykövet bucsulátogatást tett Sir Eduárd Grey-nál és holnap elutazik. (M. T. I.)

A szerb követ távozása.

Konstantinápoly, nov. 3. A szerb követség éppen az imént levétette címerét. A követ ma este vagy holnap elutazik. (Miniszterelnökségi sajtóosztály.)

Berberát megszállták a mohamedánok.

Berlin, nov. 3. A Vossische Zeitung jelenti Konstantinápolyból: Nagyszámu mohamedán és anglo-afrikai benszülöttből álló csapat

Mehemed seik vezérlete alatt megszállotta Berbera angol kikötőt, elfogta s az ország belsejébe vitte az ottani angol hivatalnokokat. A felkelés gyorsan terjed. (Miniszterelnökségi sajtóosztály.)

Szerbia és Törökország között megszakadt a diplomáciai viszony.

Konstantinápoly, november 3. Törökország és Szerbia között a diplomáciai viszony a szerb követségnek a portához intézett jegyzéke folytán szakadt meg. Szerbia bejelenti e jegyzékben, hogy a diplomáciai viszonyt megszakítottnak tekinti és a követség személyzete részére kikéri az utleveleket. A követ Dedeageason és Szalonikin át visszautazik Szerbiába.

A londoni török nagykövet elutazása.

London, november 3. (M. T. I.) A török nagykövet bucsulátogatást tett Grey külügyi államtitkárnál és holnap elutazik.

A konstantinápolyi angol nagykövet útja.

Szaloniki, november 3. (M. T. I.) A konstantinápolyi angol nagykövet Dedeageasból tovább utazott. Téves az a hír, mintha ideérkezett volna.

Népgyűlések Törökországban.

Konstantinápoly, november 3. (M. T. I.) Koniában nagy népgyűlés volt, amelyen hazafias beszédek és imákat mondtak a török flotta sikereiért. A gyűlés tagjai elhatározták, hogy életükkel és vagyonukkal áldoznak a szent célnak. Az ország többi városaiban is hasonló népgyűlések voltak.

Angol hajók bombázták Jaffát.

Konstantinápoly, november 3. Két angol cirkáló bombázta Jaffát. A török parti

Nagyváradi Vasöntőde és Gépgyár Részvénytársaság

Nagyvárad, Össi-tér.

Gazdasági gép-, eke- és keskenyvágányu vasutak gyára; vasszerkezetek, közlőművek, gépjavitó-műhely, műszaki-iroda.

Telefon 340. sz.

Ellenséges hajók lefoglalása.

Konstantinápoly, nov. 3. Hir szerint a kikötői parancsnokság meg-

kezdte a kikötőben levő francia és angol kereskedelmi hajók lefoglalását. (M. T. I.)

Az északi harctérről.**Harcok Varsó előtt.**

Berlin, nov. 3. **Hivatalos orosz jelentések megállapítják, hogy a Varsó alatt harcoló szibériai és kaukázusi csapatoknak igen nagy veszteségeik vannak. Harc közben egyik ezred élére háromszor kellett új parancsnokot állítani.**

Zeppelinek bombázzák Varsót. (Bud. Tud.)

Nagy küzdelem az óriási fronton.

Bukarest, nov. 3. Az Univerzál október 31-iki jelentést közöl, amely szerint Galiciában a San folyó egész partján folynak az ütközetek, ugyancsak Przemyslól délre is. A csaták, úgy látszik, még pár napig elhúzódhatnak anélkül, hogy akár egyik, akár másik fél döntést tudna kicsikarhatni. Az osztrák-magyar, az orosz és a német főhadiszállások jelentései alapján nagyjában megállapítható a helyzet.

Mindenekelőtt meg kell állapítani, hogy

a Bukarestben elterjedt hírek, amelyek Csernovic eléstéről szóltak, nem igazak. Sőt kiderült, hogy Csernovic parancsnoka Bukovina fővárosát feltétlenül meg fogja védelmezni és a parancsnok kijelentette, hogy Csernovicot még egyszer nem hagyja orosz kézre jutni. Az oroszok mintegy százezer főnyi ostromló sereggel állnak, több kilométernyira északra Csernovictól. A Kárpátoknál az osztrák-magyar csapatok Turktól északra nyomták vissza az orosz támadó csapatokat.

Fenn Orosz-Lengyelországban délre a Bilica-folyótól négy napon át tartó ütközet folyt az orosz és német csapatok között. Ugyanekkor a középben is rendkívül heves csatákat kezdtek a németek az oroszok ellen, akik a Lusiera erdőségben helyezték el pozíciójukat a Tadinov és Marinov községek környékén.

Az orosz balszárnyon nem egy helyen szuronyrohamok is voltak, az osztrák-magyar csapatok katonái voltak leginkább azon, hogy a tüzet bajonett-tusával váltsák föl, a Berdzeje körüli harcok után az osztrák-magyar csapatok a Jelinsk-ilza vonalon megerősítették pozíciójukat. Ezeknek a harcoknak egy október 30-án kelt orosz hivatalos jelentés szerint határtalanul nagy jelentőségük van. (Pol. Hir.)

A Balkánon**Bulgária visszautasította az újabb orosz követeléseket.**

Konstantinápoly, november 3. Miután a bulgár kormány a leghatározottabban visszautasította az orosz kormányt az orosz követelését, hogy engedje keresztül Bulgárián a Szerbia számára küldött hadianyagot, az orosz kormány ismét azzal a követeléssel lépett fel, hogy a bulgár kormány távolítsa el az aknákat Ruszesuk kikötője elől a Dunán, vagy legalább is jelölje meg a veszedelmes zónát. A bulgár kormány ezt a követelést is visszautasította mint teljesíthetlent és figyelmeztette a pétervári kormányt, hogy a szuverénitása joga az Al-Duna fölött Romániát illeti meg, tehát Oroszországnak a román kormányhoz kell fordulnia, ha azt kívánja, hogy szerbiának szánt hadiszerei a Dunán át jussanak Szerbiába.

A montenegróiak veresége.

Milanó, november 3. A „Corriere della Sera” montenegrói haditudósítója írja lapjának, hogy a szerb-montenegrói csapatok az utolsó három napos csatában az osztrák-magyar csapatok általános heves támadása és túlereje miatt kénytelenek voltak visszavonulni. A montenegrói sereg, amelynek Vuesetics és Martinovics tábornokok voltak a vezérei, nagy veszteséget szenvedett. A montenegróiak 720 halottat, köztük 3 tábornokot vesztek.

A galíciai harcok.

Budapest, nov. 3. Orosz-Lengyelországban haderőnk erős, ellenséges hadsereget fejlődésre kényszerítvén a lysagorai ütközetet abbahagyta, hogy az ivangorodi harcok után elrendelt hadmozdulatokat folytassa. Galiciában a helyzet változatlan. Az utóbbi napokban Stary-Sambortól délre és Turktól észak-

Hivatalos jelentés a szerbiai előrenyomulásunkról.

Budapest, november 3. (A miniszterelnökség sajtóosztályából.) A Macsvában elért sikerünk csak most tekinthető át teljesen. Stefanovics Stepa tábornoknak az ott harcban volt négy-öt hadosztályból álló második számú hadserege, csak úgy menekülhetett meg a fenyegető helyzetéből, hogy hanyatlomok visszavonult és mindennemű készletét, tréningjét hátrahagyta, miközben számos foglyot ejtettünk. Az ellenség anélkül, hogy az előre elkészített hátulsó állásaiból újabb ellenállást fejtett volna ki, egyfolytában a Sabácestől délre elterülő dombvidékre hátrált és a hírbavaló ellenállást csak Sabácsnál fejtett ki, mely várost vitéz csapataink november elsejéről másodikára virradó éjjelen rohammal vettek be. *Potiorek* s. k., altábornagy.

Robbanás Belgrád alatt.

Pancsova, november 3. Tegnap este Belgrád felől óriási robbanás mennydörgésszerű zaja hallatszott át ide. A Temes vize is mozgásba jött. Nem lehet tudni, hogy mi robbant föl, de abból, hogy az első nagy mennydörgésszerű hang után több apróbb robbanás hangja hallatszott át, azt hiszik, hogy valamelyik löporraktár robbant fel Belgrádban.

keletre vívott harcokból eddig **beszállítottunk 2500 orosz foglyot. Tegnap reggel Stry völgyében Robniknél huszárjaink rajtaütöttek egy ellenséges löszeroszlopon és számos tüzérlőszerrel megrakott kocsit zsákmányoltak.** (Höfer vezérőrnagy.)

Tartalékkórház a Szent József-intézetben.

A legutóbbi értekezletek egyikén Nagyvárad polgármestere kijelentette, hogy a legjobban ellátott kórház Nagyváradon a Szent József-intézetben berendezett tartalékkórház.

Végig jártam az intézet földszintjén a kórháznak berendezett termeket s itt minden igazolja azt, hogy a polgármester véleménye a legnagyobb mértékben megfelel az igazságnak.

Egy népfelkelő öreg harcos áll őrt az intézet bejáratánál, aki udvariasan, de katonás szigorral kezeli az intézetbe belépőket. Az intézet földszinti folyosóján üdülő betegek ülnek a lócákon s halkan beszélgetnek, hogy a betegek nyugalmát ne zavarja semmi.

Mindenütt a legnagyobb csend van az egész épületben, pedig 100 beteg van ezekben a termekben elhelyezve s 22 ápoló.

A folyosóról nyíló szobában van berendezve a kórház irodája, amely egyúttal dr Popovics Miklós orvosnak, a tartalékkórház igazgató főorvosának rendelőszobája. Nagyvárad város társadalmja jól ismeri már régóta ezt a kiváló orvost, de a kórház betegei talán még jobban ismerik, mert a kórház betegeknek egyszerű kezelése és a feltűnő gyors gyógyulások meggyőzték a betegeket arról, hogy egy kiváló orvos kezelése alatt állanak, de meg is látszik a betegeken a nagy tisztelet, amivel a főorvos iránt viseltetnek a betegek, pedig a főorvos csak civilben van.

Nagy önfeláldozással vesznek részt az ápolásban a Vörös-Kereszt Egylet ápolónői: dr Farkas Istvánné, Farkas Etel, Fenesy Rózsi, dr Frankó Józsefné, Grunwald Ella, Száhlenderné Ficzek Margit, kik a legáldásosabb tevékenységet fejtik ki a betegek ápolásánál. Az Immaculata-intézeti Irgalmas nővérek kezelik a kórház ruhatárát, melynek legnagyobb részét Hlatky Endréné és Pallay Lajosné urnőknek köszönheti a tartalékkórház. Sokat tett e tekintetben a Vörös-Kereszt Egylet fehérenemű osztálya és a „Jobbkéz”-társaság. Az élelmezést a Szent József-intézeti Szent Ferenc-rendű nővérek látják el, akik főznek a kórház 122 emberének és azonkívül még az intézeti gyermekeknek is. Ily nagy munkára, ily önfeláldozásra csak apácák képesek.

Az intézet előljárósága, élén Mayer Antal alkormányzó, tb. kanonokkal, maga is tevékeny részt vesz a betegek ápolásában s főleg lelki gondozásukban. Gyóntatják a betegeket és a fönnjáró betegek az intézet kápolnájában hallgatnak misét vasárnap és ünnepnapokon és sokan járulnak a szentáldozáshoz. Ezek a betegek szembe néztek ahalállal s még jobban megtanultak imádkozni.

Nagyvárad közönsége szívesen kereste fel a kórházat adományával s bizony az adományokra most is nagy szükség van legfőképpen ételneműekre, mert sebesült, de jó gyomru katonáinknak mindig kevés a kórházi élelem.

Nagyon megválnánk elégedve ennek a cikknek a hatásával, ha sikerült volna vele a közönség figyelmét felhívni a kórház 100 sebesült katonájára.

Adományokban részesítették a kórházat a következők:

Gr. Széchényi Miklós megyéspüspök, Kollányi Ferenc pápai praelatus, apát kanonok, Hlatky Endre főispán, Hlatky Endréné, özv. Des Echerolles Kruspér Sándorné, dr. Molnár Gézáné, dr. Pally Lajosné a „Jobbkéz” társ. elnöknője, Baranya nővérek, özv. Bereczky Gézáné, özv. Biró Józsefné, Bogárné Sándorné, Boronkay Mariska, dr. Bozoky Alajosné, Cseresnyés Lujza, Cserneozky Józsefné, Csordasies Ferencné, Eleméry Ferencné, Erdélyi Miklósné, Farkas Etel, dr. Farkas Istvánné, Fábrián Anna, Fenesy Jánosné, Fischer Ervinné, Frankó Endréné, Geleta Géza, Geleta Alice, özv. Géher Antalné, Gör. kath. seminárium, özv. Grunwald Henrikné, Grunwald Ella, dr. Gyöngyösi Istvánné, Harmathy Károlyné, Hazay Gyula (Ujpalota), Hlatky Endréné, Heilmann Erzsé, Immaculata intézet növendékei, Jancsó Árpádné, Jász Károlyné, (Köröskisjenő) Kath. népszövetség, Kazinczy Mariska, özv. Kinczelné Fetsor Ilona, Kiss Bertalanné, Kocsis Józsefné, dr. Kiss Döméné, Kollmer Józsefné, Kószeghy Józsefné, Kuchta Endréné, Löschner S., br. Luzsinszky Lenke, özv. Mayer Antalné dr. Mayer Lászlóné, dr. Medvigy Gáborné, dr. Molnár Imréné, dr. Molnár Gézáné, Niedermann Antalné, Oláh Ferencné, dr. Pally Lajosné, dr. Papp Korrjolánné, Papocay Ferencné, dr. Pofók Gyöngyné dr. Rácz Odónné, Róth Henrikné, özv. Sal Ferencné, Sas Edéné, Sándor Albertné, Schlauch Josefín, Schmidt Józsefné, Schwarcz Gézáné, Somló Károlyné, Száhlenderné, Ficzek Margit, Szeszics Elekné, Szkuba Gyuláné, dr. Szolnok Jenőné, Takács nővérek, Tatár Zoltánné, Telegdi Mariska, Terneyi Antalné, Tüzér laktanyai kantin, Ullmann Sándorné, özv. Vallascher Veneelné, Vidovits Bonaventuráné, Vucskics Ottóné.

A romániai orosz politika.

D. Argenty, bukaresti ügyvéd, nemzeti liberális párt tagja a fenti címen érdekes és különösen most, midőn a balkáni államok felsorakozásának órája ütött: igen aktuális cikket irt a N. Fr. Presse legutóbbi számában. A cikk egyes, fontosabb részletei képe:

— Ki a mi természetes ellenségünk? Minden román államférfi, bármilyen pártállásu legyen is, ha már viselte a hatalommal járó felelősséget, megegyezik abban, hogy Oroszországot, mint Románia ellenségét jelölje meg. Ha mi most nem esküszünk az orosz ellen, el fog bennünket nyelni, temetni a szláv-óceán.

A halottak, a legnagyobb vezéreink Nagy István, aki örökül hagyta a moszkovita had elleni küzdelmet és nemzeti újjászületésünk apostola Heilade Radulesco figyelmeztetnek erre bennünket. A nemzeti liberális párt legutóbb elhalt kiváló feje Sturdza Demeter és a tekintélyes politikus P. Carp, a konzervatívok vezére, aki együtt Románia sorsát oly hosszú ideig oly nagy eredménnyel intézték, mint létföltételeink legelsejét állították az ország elé a moszkovita politika elleni küzdelmet.

— Előttünk a szörnyű orosz birodalom, megettünk a szláv Szerbia, ily körülmények között nem marad más hátra, minthogy — üllő és kalapács közé jutva — megsemmisüljünk a nemzetek között.

Kiváló történetírók J. Michelet, E. Quinet s mások elfogulatlan tudományos könyvéből vett idézetekkel bizonyít az orosz kéz veszélyessége mellett, annak az elfogadása ellen. Az orosz barbarizmus és katonai féktelenség, kulturátlanság, kétszínűség csak szerencsétlenné teszi a népet, mely az oroszoknak adja el magát. A román nemzetiség végső veszélybe jutna, az orosz invázió által. Orosz hódítás szörnyű elnyomás és leigázás nélkül még el sem képzelhető.

— Oroszország különben bármit ígér, soha semmi komolyan ért nem adott. Nikolejavics, az 1877-iki nagyvezér ezt távirta a román királynak; „Isten szerelmére jöjjön segítségére a seregemenk s a kereszténységnek.” És mikor seregeink segélyével győzött, elrabolta tőlünk Besszarábiánkat, országunk felét kicseréltette a mocsaras Dobrudzsával s ráadásul ellenségévé tett Bulgáriának. Mert addig a bulgárok és románok egyetértésben éltek, egy államban, egy dinasztia alatt. (Ez csak a török uralom alatt volt így.) És mi lett Besszaráriából a kancsuka uralma alatt? Arról jobb nem beszélni. Azért mondom: tuneo danaos (olvasd: orosz) et dona ferentes: félek az orosztól, még ha ajándékot ad is.

— A román nemzeti liberális párt kezdet óta az orosz ellenes programra van alapítva: feje, I. Bratianu, ezért kapta a román Bismarck nevet.

— A nagy Károly király Ausztria-Magyarországgal katonai konvenciót kötött, amit a román vezető politikusok egymásután elfogadtak: az oly szomorú sorsot ért Ferenc Ferdinánd főherceg pedig, a barbár pánszlávizmus nagy áldozata, mint loyális barát nyújtott kezét a béke fenntartására. Károly király e politikája eredményezte, hogy Románia oly tekintélyhez jutott, aminővel a bukaresti békében szerepelt. És Ferdinánd trónralépésekor ünnepélyesen kinyilatkoztatta, hogy ezt a politikát fogja folytatni, mely eddig is nagygyá tett bennünket.

— A politika nem a szív dolga. Ha az állam érdekében akar existálni, akkor a hideg észszámításán, mely érdekeinket irányítja, kell alapulnia: különben a romantikus ideák után való futás tönkre teszi népünket. A román politikusoknak nem szabad Don Quijotte szerepét játszaniok!

A társadalom szive.

Adományok a Vörös-Keresztnek

A Vörös-Kereszt nagyváradi fiókja tudvalevőleg arra is kiterjesztette figyelmét, hogy a megsebesült katonák részére izletes ételeket állít elő, a közönség adományából. Nagyváradi városa e célra átengedte a Bottó-féle főziskola helyiségeit és berendezéseit s ezzel megkönnyítette a Vörös-Kereszt Egyesületet a nemes eszme keresztülvitelében.

Áldozatkész közönségünk átérzte a nemes célt s már is tetemes természetbeni adományt juttatott az egyesülethez.

A következő adományokért ezuton mond hálás köszönetet dr. Fráter Imre, az egyesület ügyvezető alelnöke:

Dr. Fráter Imréné 200 klg. szalonna, 50 drb tojás. Bazácsy Albertné kalarabé, spenót, birsalma. Mártonffy Gyuláné Szakál, 2 zsák zöldség, 1 zsák burgonya, főzötök. Özv. Mártonffy Dezsóné Szakál, 1 zsák zöldség, 1 zsák káposzta, 10 üveg befőtt, főzötök, olasz, spenót, 15 üveg paradicsom. Harmathy Károlyné 2 pár eszírke, 13 üveg befőtt, 2 kg. liszt, 2 kg. só, 2 kg. rizs, 1 kg. gerstli, 1 tábla csokoládé, 2 kg. cukor. Wechsler Adolf 10 kg. cukor, 10 kg. rizs. Nagy Zsigmondné 4 drb tyuk, 5 kg. kávé, özv. Des Echerolles Sándorné turó, dió, 1 drb élő sertés. Csátary József Janky utóda 25 kg. rizs, 25 kg. makaróni, 10 nagy doboz zöldborsó konzerv. Gróf Ziehy Odón 3 drb óz. Miskolczy Ferencné 5 kg. dara, 5 kg. rizs, 1 süveg cukor, fél kg. mazsola. Gróf Károlyi Imre Bályok, 2 drb dämvad. Nagyváradi lat. szert. káptalan 10 méter tűzifa. Nagy Farkasné Örnagyné 10 üveg befőtt, 1 kosár alma. Vaday Józsefné 25 kg. káposzpa. Mekes Erzsébet leves tézta. Özv. Bögös Lajosné 20 kor. Moskovits Adolf és fia 250 kor. Sebestyén Lajosné 10 kor. Szezcits Elekné 10 kor. Dr. Mayer Lászlóné

10 kor. Özv. Bulyovszky Józsefné 10 kor. Markovits Antalné 150 kor. Werheimstein Alfréd 50 kor. Balkéz Asztaltársaság 25 kor. Olasz Ilka 20 kor. Pecsó Péter ur gyűjtőívén 16 kor. 60 fill. Özv. Wischó Rudolfné a Tiszántul utján 70 fillér. Ez utóbbi összegget rendeltetési helyére juttatjuk.

„Aranyat — vasért.”

Hlatky Endre főispánhoz újabban a következő arany és ezüst adományok érkeztek: özv. Reinitzné egy aranygyűrű, Steiner Endre egy aranygyűrű. Balog Vilmosné egy aranylánc, két aranygyűrű. Pollacsek Zsigmond két ezüstkarperec, egy ezüstgyújtó, egy ezüstbotfej, egy ezütlánc. Weisz Hermanné egy aranygyűrű. Valaszky Erzsike egy aranygyűrű. Tatár Etelka egy aranygyűrű, két aranyfüggő. Ertsey nővérek két aranygyűrű, egy aranyfüggő, ezüst töredék. Friedmann Helén egy aranygyűrű, egy ezüstgyűrű, N. N. aranyfüggő. Kóhn Erzsike egy aranylánc. Grósz Helén egy aranyfüggő. Tabéry Mariska 20 korona. Decker Lipót egy aranylánc, egy aranyfüggő. Pap Ilonka hat aranyfüggő, Weisz Mór kereskedő két aranygyűrű, egy aranyfüggő, három aranyfüggő, ezüstóra, töredék s egy aranymedál. N. N. 5 korona, Kis Mária egy aranygyűrű. Nagyarsányi Sándorné egy aranygyűrű. Rózenbaum Berta egy aranygyűrű. Pollacsek Zsigmond két ezüstóra, egy ezüstkarkötő. — Dudás Kálmáné egy aranygyűrű, egy ezüstóra. Halmási Irma egy aranygyűrű. Katz Szeréna egy aranygyűrű. Szakál Rózsika aranytöredék, egy ezütlánc, öt ezüstfüggő. Comanicu János és neje egy ezütlánc zsuzsuval és tiz korona. Csillag Irén egy aranymedál. Lausch Károlyné tiz korona. Lausner Etelka egy aranygyűrű. Hoffmann Miklósné egy aranygyűrű. Krassó Edith két aranygyűrű. Gerő Sándor egy aranygyűrű Sándor Jenő egy aranygyűrű. Weisz Jolán két aranyfüggő. N. N. két aranygyűrű, két aranyfüggő, egy ezütlánc. Fried Dezsóné két aranygyűrű. Özv. Bereczky Sándorné egy ezütlánc. Matos Klára egy aranygyűrű. Grósz Amália négy aranygyűrű, két ezüstkarkötő, egy ezütlánc szívvvel, egy ezüstgyűrű, aranytöredék. Kövesi Albert 3 aranygyűrű. Kovács Róza egy tört aranygyűrű. Fischer Margit egy aranygyűrű. Garay Sándorné egy aranyfüggő, egy ezüstfüggő. Molnár Géza és neje 100 korona. Herskovics Etus egy ezütlánc, három ezüstfüggő, egy karperec. Ferenczy Ilona egy aranymedál, két aranykarika, egy ezütlánc, egy ezüstkanál, ezüstitormelék. Csanády nővérek egy aranyláncdarab, két aranyfüggő, egy aranykarika, egy ezüst zsuzsu. Grósz Erzsé két aranyfüggő. Kóhn Irén egy aranygyűrű. Illés József két aranyfüggő, két ezüst-érem. Ullmann Adél egy aranylánc. Goldberger Jakabné egy aranygyűrű. Stetner János egy aranygyűrű. Vértes Ernőné 5 korona. Klein Albert 5 korona. Szabó József egy aranygyűrű. Szabó Piroska egy aranygyűrű. Borsos Gabika egy aranygyűrű. Kövendy Lajos egy drb 10 koronás arany. Katzender László 10 korona. Széles Gyula 5 korona. Papoczy Józsefné egy aranygyűrű, két arany karperec. Tenczer Elza két ezüstóra, egy ezütlánc, egy aranygyűrű. Barna Gyöngyné két aranygyűrű. Szilágyi Jolán tizenkét ezüstvilla Szabó Béláné egy aranygyűrű, két aranyfüggő, egy aranymedál. Berta István egy aranygyűrű, egy aranymedál. Rózenberg Izsóné egy drb. 10 frankos arany. Rád László és Barna két aranygyűrű. Kószeghy Imréné egy aranygyűrű, egy ezüstkarperec. Acs Sándorné egy aranylánc szívvvel. Czetk Irén hat aranyfüggő. Vig Béla 5 korona. Klein József egy aranymedál. Hegedüs Gyula 2 korona. Ujlaky Gizella hat aranyfüggő. Schwarcz Erzsé egy aranygyűrű. Vomácska Józsefné egy aranymedál, két aranyfüggő, két tört ezüstkanál, egy ezüstkarperec. Vas Erzsébet egy aranygyűrű. Fráter Károlyné egy aranylánc. Nagy Juliska 3 korona. Sárossy Béláné egy aranygyűrű. Kladek Istvánné 10 korona.

..HIREK

A téli háboru borzalmai ellen harcosainknak prémre van szükségük. Enyhítsük szenvedéseiket és küldjük egyetlen darab prémünket is a Hadsegélyző Hivatalnak, Budapest, Váci-utca 38. A szállítás díjmentes.

*** A belügyminiszter autója.** Hétfőn este hatalmas automobil pöfögött végig a Rákóczi uton, majd a Széchényi-tér felé kanyarodva a megyeháza előtt állott meg. A pompás gép alaposan fel volt szerelve uti dolgokkal, melyek azonnal elárulják, hogy hosszú utról jött. A megyeháza kapuja csakhamar feltárult és a gép eltűnt a boltíves kapu félhomályában. A kocsi vezető csopót sem volt diszkrét ember, akárkinek elárulta, hogy ő Sándor János kegyelmes ur soffőrje. Erre nyomban elterjedt a hír, hogy itt van a belügyminiszter, mert hiszen hol is lehetne másutt, mikor az automobilja itt van. A kíváncsiak egész tömege verődött össze, de mert este is volt már, meg a belügyminiszter sem akart mutatkozni, a kíváncsiak kedre halasztották el egy eleven belügyminiszter látását. És kedden reggel megint feltárult a megyeháza kapuja. A hatalmas automobil büszkén töff-töffölve és kelemetlen gázokat eresztve jelent meg a kíváncsiak előtt, azután gyors szágulással eltűnt Kolossvár felé. A belügyminiszter azonban sehohsem volt. A dolog ugyanis úgy történt, hogy Sándor János vonaton Marosvásárhelyre utazott és maga után rendelte az automobilját, mely utba ejtette Nagyváradot. Vissza felé lehetséges, hogy nem csak az automobilját látjuk meg a minisztereknek, hanem őt magát is.

*** Gyászmise az elesett katonákért.** Gyászosan kondultak meg tegnap 9 órakor egész Magyarországon a harangok s az ország összes katolikus templomaiban gyászmisek voltak elesett katonáink lelki üdvéért. A nagyváradai székesegyházban gróf Széchényi Miklós v. b. t. t., megyéspüspök tartotta a gyászmisét nagy segédlettel. Jelen volt a gyászmisén Radu Demeter görög katolikus püspök, az egész helyőrség tisztikara és a legénység küldöttsége, Hlatky Endre főispán, Keszthelyi Zoltán, Imrik Péter, Németh István, Gellért László, a város a vármegye, a bíróságok, a pénzügyigazgatóság tisztviselői, a tanintézetek, a hadapródiškola tanári kara, a püspökségi és a káptalani uradalom tisztikara és nagyszámu közönség. A templom közepén diszes katófalk volt felállítva, virágokkal gazdagon díszítve. A gyászmise végén a pontifikáló főpap a katófalk előtt intonálta az egyház imáját az elesettekért s körüljárva a katófalkot, szentelt vizet hintett rá, majd a székesegyházi kar énekelte a „Liberá” fenséges dallamát. Mise után három Miatyánkot és Üdvözlégyet imádkozott az egész közönség hősi halált halt katonáink lelki üdvösségeért. A gyászmise minden résztvevőjének szívében átrezgett a nemzet gyásza elesett vitézeiért, akik ott

nyugosznak jeltelen sirokban elhantolva a esatamezőkön. Ennek a gyásznak komor fensége egy nemzeti nagy temetés volt, elesett hősök végső tisztessége. És most végül felzúgott a hatalmas orgonán a magyar nemzet himnusza: Isten áldd meg a magyart. A székesegyház egész közönsége felállva, a karral együtt énekelte végig ezt a fohászt a nemzet jobblétéért. Ez a himnusz soha sem volt meghatóbb s könny esillogott a férfiak szemében is.

*** Vetítő-előadás a Katholikus Körben.** A nagyváradai Katholikus Kör vezetősége gondoskodott, hogy az évenként megtartott téli vetítőelőadások ez évben is megtartassanak. A mostani háborus hangulat főként a haretéri események felé fordul. Az elnökség terybe vette, hogy az ideai vetítő-estéket szintén a háborus dolgokkal kapcsolatos képekkel és előadásokkal tegye vonzóbbá, azonban ilyen képek beszerzése külföldről ez idő szerint sok akadályba ütközik s huzamosabb időt igényel. Azonban most már biztosítva van, hogy nemsokára megvalósíthatja ezen tervét a Kör vezetősége. Addig is igyekszik, hogy lehetőleg aktuális dolgokról tartsák meg a Kör népszerű előadásait. Az első vetítőest szombaton, november hó 7-én délután fél 6 órakor lesz a Kör nagy dísztermében. Ez alkalommal Bozóky Gyula honvéd százados, a hadapródiškola nagytudásu, kiváló tanára tart előadást „Pillanat felvételek a nagyváradai mozgósításból” cím alatt, s az előadás keretében szebbnél-szebb vetített képeket mutat be Nagyvárad akkori mozgalmas életéből. A terem fűtve lesz. A többi előadások idejéről és tárgyáról lapok útján értesíti az elnök a Kör tagjait és azok családait.

*** Kuzskó Dezső hősi halála.** A haza oltárára áldozatul hozott virágszálakból újra egy. Ugyan ki tudná megmondani hány ezredik már, hányadik változatú illat? Ki is akarná számontartani, végig élvezni őket? A szív csak összeszorul, a kebel megvonaglik, a könny megcsillan és szavunk elhalóan suttogja: mind hősök ők, mind férfiak. De ez egy új virágillat, ez egy árnyalattal színesebb vér, ez az első ilyen halál: ez egy ujságíró áldozata a lét és nem lét óriási hekatoniái között. És szívünk mit tehet? Mit tehetünk mi testvérei a sorsban, katonatársai az itthoni harcokban, de gyöngék ahhoz, hogy az igazi nagy tűzbe vele menjünk? Egy pillanatig talán keserűbb lesz sótalan kenyérünk, nehezebb égető könnyünk, ingadozóbb futó pennánk s várjuk, hogy jöjjön nekünk is hívó szó s jöjjön a jobb jövő, amiért mi eddig lassan emésztettük életünket, amiért most milliók teszik egy pillanat alatt kockára magukat. Kuzskó Dezső egy ideig nagyváradai ujságíró később egyik számottevő fővárosi lap munkatársa az északi haretéren esett el, testvére volt Kuzskó Endre honvéd főhadnagynak, aki már szintén az északi haretéren küzd észak otromba ellensége ellen. A kitűnő tollu ujságíró halála kollegái és ismerősei körében mély megindulást s részvételt keltett.

*** Szörme bundákat keresnek.** Egyik nagyobb fővárosi vállalat megkeresésére felhívjuk az érdekelteket, hogy akinek bárány vagy más bélelt szörme bundája, vagy subája van eladó a katonaság részére, a mennyiség megjelölésével az alulírott ka-

maránál mielőbb jelentse be. A bejelentés akár azonnali átvételre, akár későbbi szállításra szólhat. Nagyvárad, 1914. november hó 2-án. A nagyváradai kereskedelmi és iparkamara: Dr Moskovits József, elnök. Dr Sarkadi Lajos, titkár.

*** Nem szabad kolerabarakkot építeni.** A koleraveszedelem alkalmából Nagyvárad város járványbizottsága és törvényhatósága a szükséghez képest elhatározták, hogy a kolera betegek szigorú elkülönítése végett a járványkórház területén egy megfigyelő pavillont és egy favázás barakkot építtet. Mivel a dolog sürgős volt, az építést azonnal elrendelte Nagyvárad városa s felterjesztésben kérte s belügyminisztert, hogy az építési költségeket vállalja át az országos betegápolási alap terhére. Az építést már meg is kezdték. Tegnap megérkezett a belügyminiszter válasza, amely nagy meglepetést keltett a városházán. Kijelenti a miniszter ugyanis, hogy az építkezésből felmerülő költségeknek a belügyminiszterium tárcája terhére való átvételét nem teljesítheti; a favázás barakknak, mint kifejezetten „kolera-barakknak” már fogamatba vett építését nem engedélyezi. Kijelenti, továbbá a miniszter, hogy olyan építkezéshez, melynek felerészben az országos betegápolási alapot terhelik, a tervek és költségvetés kellő időben benyújtandók és azokra az előzetes jóváhagyást és hozzájárulást ki kell kérni. De mit csináljon most a város, mikor az építés már folyamatban van. Itt gyors és halaszthatatlan intézkedésről volt szó. Éppen ennek a gyors intézkedésnek köszönhető, hogy ma nincs a polgári közönség között egyetlen koleras beteg s hogy Nagyvárad megmenekült a nagy veszedelemtől.

*** Züllésnek indult község.** Várasfenes község képviselőtestülete legutóbb ülést tartott, melyen többek között elhatározták, hogy a község anyagi és erkölcsi érdekeinek megvédelmezése érdekében minden szombaton este 6 órától hétfő reggel 6 óráig a korosmákat zárva tarthatják. Érdekes a határozat indokolása, mellyel ezt a nem éppen új, de mindenesetre fontos intézkedést meghozták. Eszerint Várasfenes község lakossága 10—15 év óta nemcsak hogy nem haladt előre az anyagi gyarapodás terén, de határozottan a züllésnek indult. A kis község pedig az eltelt 15 év alatt egyike lehetett volna a legjobb módu községeknek. Ez alatt az idő alatt létesültek ugyanis a közeli ipartelepek, melynek annyi jövedelmet hajtottak a lakosságnak, hogy annak a nyomán a jólétnek kellett volna felvirágoznia. Ehelyett a község egyetlen korosmája mellé még két italmérést nyitottak és itt usztatták el a rengeteg pénzt, amit 15 évi keserves munkával szereztek. Mielőtt az ipartelepek létesültek volna, a lakosság földművelésből tartotta fenn magát és ennek dacára megvolt elégedve s a mellett sokkal jobb anyagi körülmények között is élt, pedig az ottani gyenge termőképességű földek alig hoznak valamit. A lakosság egy része erkölcsileg sem állott valami erős alapokon. Ennek tulajdonítható az is, hogy p. o. a múlt évben, ami eddig sohasem történt meg, az adót csak karhatalommal lehetett behajtani. A képviselőtestület ragaszkodik határozatának jóváhagyásához, mert különben a teljes züllésnek esik áldozatul az egész község.

*** Baleset az Adria-malom lisztraktárában.** Könnyen végzetessé válható baleset történt az Adria malom Szent László-téri lisztraktárában. Ugyanis Szirmai Adolf lisztraktári alkalmazott a fal mellett álló állványra denaturált szesszel teli üvegeket rakogatott. Valahogy megmozdult az állvány és Szirmaira leesett, kit a lehulló széttört üve-

gek összeváltak. A mentők beszállították a biharvármegyei közpórházába, ahol bekötözték és onnan a lakására szállították. Szerencsére az állvány mellett levő kályhában nem volt tűz, mert máskülönbben a fölrobbanó szesz robbanást idézhetett volna elő.

*** Az Antwerpenben lefoglalt áruk.** A kereskedelemügyi miniszter ur sürgőnyi értesítése alapján közöljük, hogy kilátás van arra, mikép a német kormány az Antwerpenben tárolt és a német hadvezetőség által egészben lefoglalt áruból a hazai cégek által vásárolt és okmányokkal igazolhatólag tulajdonukat képező, vagy elfogadott rendelkezéseiknek fedezésére szolgáló és ott fekvő árukat kiadja. Felhívjuk a kerületünkben levő esetleg érdekelt cégeket, hogy ha ily árujuk van, a minőség és mennyiség megjelölése mellett táviratilag közvetlenül jelentsek be igényeiket a kereskedelemügyi m. kir. miniszterium iparfejlesztési osztályahoz, egyben összes igazoló okmányaikat ugyanez oda sürgősen küldjék be. Nagyvárad, 1914. nov. 2. A nagyvárad kereskedelmi és iparkamara: dr. Moskovits József elnök, dr. Sarkadi Lajos titkár.

*** Halottak—sebesültek.** A 39 ik gye. halottai és sebesültjei. (A veszteség kimutatás 38 ik számából.) Fabi Imre s. Fabó János s. Fagyal Márton örv. mh. Faragó Sándor s. Faragó József s. Faragó István szakv. s. Farkas Sándor tiz. s. Farkas Sándor s. I. Farkas Sándor s. Farkas György s. Farkas Lajos s. II. Farkas István s. Fazekas Sándor szakv. s. Fazekas Imre s. Fazekas István tiz. s. Fazekas István póttart. s. Fazekas Bálint s. Fegyveres Gábor szakv. s. Fehér Imre s. Fehér János törzsör. s. Fehér József s. Fehérvári Imre örv. s. Fekete József s. Fekete Lajos s. Fényes János örv. mh. Fényi Sándor s. Ferenczi Géza s. Ferenczi Rudolf szakv. s. Fischer Adolf örv. s. Fodor Imre s. Fodor Géza s. Fodorovszky László e.é.ö. s. Fogarasi Sándor s. Fogarasi József s. Földi Gábor s. Forgács Gábor örv. s. Főrizs Imre s. Főrizs József szakv. s. Frilye János s. Fülöp Antal s. Fülöp Imre s. Fülöp János s. Fülöp István s. Furkó Károly tiz. s. Gál Imre s. Cs. Gál Mihály s. Gál János s. P. Gál Mihály s. Galamb Gábor örv. s. Gali Gábor s. Gáli János s. Gézi Károly e.é.ö. s. Gellén András s. Gerály György s. Gebracht Lőrinc szakv. s. Gere László s. Gergely László s. Gergely Tódor s. Gönce Sándor tiz. s. Gonda Lajos s. Grünbaum Andor s. Grünfeld Sándor s. Gutti József mh. Gyarmati Sándor s. Gyermán Florián örv. s. Gyöngyösi Mihály tiz. mh. Györfi Imre szakv. s. György András tiz. s. Györi Sándor s. Györi Lőrinc s. Györi István s. Györfi Imre örm. s. Györfi Imre s. Gyulai Sándor s. Gyulai László s. Gyurkó Károly s. Hadházi József tiszt. szolga s. Hadházi István tiz. s. Hagen Péter tiz. mh. Hajnal László s. Hajnal Mihály s. Hajós Miklós s. Hamza Imre mh. Harsányi Mihály sebesült. Haszler Kristóf meghalt. Hava Tódor s. Havasi Imre szakv. s. Heffling Gyula e.é.ö. s. Hegedüs Sándor s. Hegedüs Benjámín mh. Hegedüs Gábor örv. s. Hegedüs Konrád s. Hannel Oszkár hadifogoly. Hernyák Gábor s. Horog Samu tiz. s. Horváth Sándor szakv. mg. Horváth Gábor mh. Horváth János s. Horváth Lajos szakv. s. Hopka Sándor s. Hunyadi Péter s. Husi Sándor szakv. s. Huszti Balázs tiz. s. Ille Tódor s. Illés József s. Ilyés Lajos s. Imre György tiz. s. Indres Imre örv. s. Iván János s. Iványi Antal s. Jakab György s. Jandzn Mihály s. Járosi György s. Jávarek Ferenc s. Jó Imre szakv. s. Jáva Flórián s. Juhász Sándor szakv. mh. Juhász Sándor szakv. s. Juhász György tiz. s. Juhász János szakv. s. Juhász József század dobos s. Juhász József s. Juhász István s. Juhász László tiz. mh. Kaba Miklós s. Kádár Imre s. Kádár István s. Kálai Ferenc s. Kálai Gábor tiz. s. Kállai Ferenc szakv. mh. Kálmán József s. Kálmán Miklós örv. s. Kálmár Lajos s. Kamalós József s. Kandl Mi-

hály s. Kántor Lajos tiz. s. Kanyási János s. Kupcska József s. Kapusi József szakv. s. Kapusi Mihály s. Karácsony János s. Karap Ferenc tiz. s. Karcza Sándor szakv. s. Karcza József s. Kardos Dezső s. Károly Antal s. Károlyi Béla s. Kaszás Imre s. Kaszás Mihály s. Kathi Imre tiz. s. Kathi Márton s. Kató Gábor s. Katona Sándor s. Katona János s. Katona István s. Katona Tódor s. Katona Bálint s. Katvics László szakv. s. Kecskés Imre s. Kelemen Gedeon s. Kenyeres Károly s. Képes Sándor örv. s. Kerekes Géza örv. s. Kerekes Péter II. örv. s. Kerekes Bálint s. Kerecsi János örv. s. Kertész Sándor s. Kés Lajos tiz. s. Kilba Flóra s. Kimpán T. József s. Király János s. Király János tiz. s. Kis Sándor örv. s. Cs. Kis András örv. s. Kis Imre tiz. s. Kis Imre s. Kis Imre s. Kis Jenő mh. Kis Gábor örv. s. Kis Gábor s. Kis György örv. s. Kis György s. Kis János s. Kis József szakv. s. Kis Gyula szakv. s. Kis Lajos s. Kis Sándor örv. s. Kis Lajos mh. Kis Lajos s. Kis István tiz. s. Klinger János szakv. s. Kocsis Gusztáv s. Kocsis József századkürtös s. Kolompár János s. Kolompár Sándor s. Kolozs András tiz. s. Komán György örm. s. Komlósi Sándor s. Kone Péter s. Kónya Lajos s. Konyarik István s. Kopil Flóra mh. Kornye János s. Kóse Lajos örv. s. Koszte Tódor s. Köteles László s. Kovács András I. tisztiszolga s. Kovács Imre s. Kovács Gábor s. Kovács János tiz. s. Kovács János s. Kovács József III. s. Kovács Gyula e.é.ö. tiz. s. Kovács Károly s. Kovács Pál s. Kovács Zsigmond s. Kovács L. Zsigmond szakv. s. Kovács Bálint s. Kővári András s. Kővér Imre örv. s. Krizsán János tiz. s. Krmkli József s. Kuchta László tiz. s. Kugler Mihály örv. s. Kuk István s. Kukora Demeter s. Kunkli Ferenc szakv. s. Kurtuly Gábor s. Kusnyik András s. Kutschera Ferenc szakv. s. (Folyt. köv.)

*** Tanítás a községi polgári fiu iskolában.** A városházán megtartott értekezlet megállapodása alapján a nagyvárad községi polgári iskola helyiségei szintén katonai célokra osztattak be s így a községi polgári iskolának nem volt helyisége. Közben azonban sikerült olyan megállapodást találni, hogy a községi polgári iskola megkezdheti rendes helyiségében az előadásokat. Erre nézve az intézet igazgatója a következő értekezlet adta ki: A községi polgári fiuiskolában a tanítás november 5-én reggel 8 óra-
kor kezdődik az eddig is használt tantermekben, a kihirdetett órarend szerint. Felcziendes Lajos igazgató.

*** Gyógyuló sebesültjeinket és üdülő katonáinkat keressük fel adományokkal.** Amióta a katonai parancsnokság a kolera veszélyre való tekintettel tiltotta a sebesültek látogatását, azóta a sebesült és üdülő katonák nélkülözik a nagyközönség adományait. Felhívjuk a közönség figyelmét arra, hogy az államépítészeti hivatal — és a csapat kórház — (Sal Ferenc-utca) valamint a Barátok temploma mellett lévő róm. kath. népiskola helyiségeiben és a Rákóczi-ut 18. szám alatti tartalékkórházban, hol gyógyuló sebesültek és üdülő betegek vannak elhelyezve, a kiket minden aggodalom nélkül látogathat a közönség: kincstári ellátás mellett még a közönség bőkezű adakozására is rá vannak utalva. Aki tehát teheti, keresse fel jelzett helyeken élelmiszert és egyéb adományával üdülő — sebesült katonáinkat, mert ez által nagyban hozzájárul ahoz, hogy a katonák erejüket és egészségüket mielőbb vissza nyerhessék.

x Védekezés a kolera ellen. Hathatós bacillusölő és fertőtlenítő szerek Lysoform, Carbolsav, fertőtlenítő szappanok. Kals szappan, stb. Kiváló, megbízható minőségben kaphatók és házhoz szállíthatnak. Farkas István Apolló drogueriában Nagyvárad Rákóczi-ut 7-B. Telefon 13-02.

x Féláron kiadó lakás Pál-utca 7. szám alatt, mely egy szoba, konyha, mellék helyiségekből áll, rögtön lakható

*** Aszódi Mihály** Nagyvárad, Kossuth-u., Sas-palota. Telefon 635. Nagymennyiségű áruk érkeztek, úgy a katonaságnak, mint a fogyasztó közönségnek, nagybani árat számított. E héten eladásra kerülnek: nagymennyiségű huskonzervek, szalámi, szardínia, coenac, likőrök, teák, rumok, kávék, mazsola, mandula, törött dió, csokoládé, kakaó és finom élvezhető cukorkák. Összes készítményei Kugler Gerbeaud cs. és kir. udvari cukrásznak budapesti árákkal. Kossuth-utcai kávépörköldém kora reggeltől, késő estig a közönségnek rendelkezésére áll, valamint elkülönített helyiségben már a napokban friss halkonzervek bontva egyes darabonként kapható lesz. Rákóczi-uti Csokoládékirály és kávéüzletemet az arra lakók figyelmébe ajánlom.

x Watta és kötszerfélék nagy mennyiségben raktáron vannak az Apolló drogueriában Rákóczi-ut 7-B. Telefon 13-02.

*** Több egyszobás lakás kiadó.** Értekezhetni a Polgári takarékpénztárnál.

x Kiadó lakások. Kossuth-utca 6. sz. alatt kétszobás lakás azonnal kiadó. — Kossuth-utca 2. sz. házban két kétszobás lakás nov. 1-re kiadó. Értekezhetni a Polgári takarékpénztárnál.

*** Az Egyesült Biharmegyei Kereskedelmi Bank és Központi Takarékpénztár r. t.** (Bémer-tér 4. szám) a közönség tájékoztatása céljából közli, hogy elfogad új betéteket, a melyek nem esnek a moratorium intézkedése alá, takarékbetétkönyvecskére és folyószámlára a legkedvezőbb kamatozási és visszafizetési módokat mellett. Pénztári órák: d. e. 9-től 12-ig.

x Kiadó lakások. Ősi-tér 14. szám alatt két üzlethelyiség azonnal kiadó. — Kossuth-utca 2. szám alatt két üzlethelyiség azonnal kiadó. Értekezhetni a Polgári takaréknál.

x Egy nagy raktárhelyiség a Szacsavay-utca 11. számú házban AZONNAL kiadó. Értekezhetni a Gazdasági és Iparbank rt.-nél.

x Poloskairtó Noxin biztos szer. Ára: 1 korona 40 fillér. Kapható kizárólag Farkas István Apolló drogueriájában Rákóczi-ut 7-B.

x Kiadó lakások. Szacsavay-utca 11. számú házban egy 4 szobás utcai modern lakás a hozzátartozó mellék helyiségekkel AZONNAL kiadó. — Ugyanott egy 4 szobás utcai modern lakás a hozzátartozó mellék helyiségekkel f. é. NOVEMBER 1-ére kiadó. Értekezhetni a Gazdasági és Iparbank rt.-nél.

*** Ingatlan eladás.** Nagytelek-utca 31. szám alatti ingatlanunk (lakóház nagy telekkel) jutányos áron azonnal eladó. Részletes föltételek megtekinthetők Kossuth-utca 3. szám alatti irodánkban. Hungária cipőgyár r.t.

x Három liter családi rumot készíthet bárki pár perc alatt teához, a Farkas-féle Rumkivonattal. Ára utasítással 50 fill. Kapható kizárólag Farkas István Apolló drogueriájában Rákóczi-ut 7-B. Telefon 13-02.

**Táborig alsó ruhák
Vizmentes bakkancsok
Halina csizmák
és Hó cipők
legjobb minőségben
Reichard Dezső
cégnél
Rákóczi-uton kaphatók.**

A legszebb kézimunkák Tátray cégnél

Rákóczi-ut 4. Telefon 783.

Legujabb táviratok.

A törökök háboruja.

Konstantinápoly, nov. 3. Csingtár-ból viszonzják a bombázást. A kikötő nagy petróleum tartályai égnak.

Törökország és egyiptom között megszakadt a távirati összeköttetés.

A porta visszahívta londoni, párisi, pétervári és belgrádi nagyköveteit.

A bur szabadságharc.

Berlin, november 3. A felkelő burok londoni értesülés szerint nagyon jól vannak felszerelve. Gyorstüzelő ágyukkal és gépfegyverekkel rendelkeznek.

A felkeléshez az egész Orange vidék csatlakozott.

A német-francia háboru.

Berlin, nov. 3. A német nagy főhadiszállás közli: Ma délelőtt Nieuporttól délre az áradások minden hadműveletet kizárnak. Az elárasztott területről minden veszteség nélkül elvonultak. Ypres elleni támadásaink tovább haladnak. Több mint 2000 embert többnyire angolokat fogtunk el és több gépfegyvert zsákmányoltunk. Royettát nyugatra elkeseredett, mindkét részre veszteséggel teljes harcok dultak, a melyek azonban az ottani helyzetben nem idéztek elő változást. Jó siker koronázta támadásainkat az Aisne mentén. Soissonsól keletre, hol csapataink az ellenség leghevesebb ellenállásával szemben is *több nagyon megerősített hadállást rohammal bevették.* Elfoglalták Chavonnet és Soupirt és több mint kétezer francia foglyot ejtettek, három ágyut, négy gépfegyvert zsákmányoltunk. A soissoni székesegyház mellett a franciák egy nehéz üteget állítottak fel, melynek figyelőjét székesegyház tornyán felismertük. Ilyen eljárásnak, melyben már rendszert kell észlelnünk következményei nyilvánvalók. Verdun és Toul között a franciák több rendbeli támadását visszavertük. Franciák részben *német köpenyt és sisakot viseltek.* A Vogezeben Markirch körül a franciák támadását visszavertük,

mire csapataink ellen támadásba mentek át. (A miniszterelnökség sajtóosztálya.)

A törökök Egyiptomban.

Berlin, november 3. A „Lokalanzeiger” jelenti: *Egyiptomban negyvenötezer török katoná van.*

Olasz-Bulgár-Román szövetség.

Róma, november 3. A „Corrier D'Italia” jelenti, hogy **Olaszország, Bulgária és Románia között meg egyezés jött létre a balkáni béke fenntartására. Az eddigi félreértéseket — írja az előkelő olasz lap — Oroszország intrikája okozta.**

Amerika és Anglia konfliktusa.

Berlin, november 3. A lapok az Amerika és Anglia közötti konfliktus komoly kiélesedéséről adnak hírt. Az Egyesült-Államok külügyi hivatala jegyzékben követelte Angliától, hogy amerikai hajók feltartóztatásáról vagy elkobzásáról nyomban tegyen jelentést és haladéktalanul adjon felvilágosítást. (Bud. Tud.)

IRODALOM

Magyar gazdák szemléje. A magyar gazdaszövetség folyóirata szerkeszti Bernát István. A legutóbbi füzet a következő magas színvonalu tartalommal jelent meg: A mezőgazdasági vámok felfüggesztése. Schandl Károly dr. Gróf Károlyi Sándor és vezérkara Horváth János dr. Az ipari munkásbiztosítás válsága Oroszország közgazdasági élete és az agrárkérdés. Drucker Jenő dr. Az árak megszabása. — Uzsoratorvény Ausztriában. — Hadikárpótlás. — A honárulók birtokainak elkobzása.

SZÍNHÁZ

Heti műsor.

Szerda: Mérföldkövek.
Csütörtök: Oroszok Máramarosban.
Péntek: Rezervisták.
Szombat: Vörös ördögök.
Vasárnap délután: A gránicon. Mindnyájunknak el kell menni!
Vasárnap este: Ikrek a táborban. (Ujdonság.)

Mérföldkövek. Ma este hozza színre a Szigligeti színház társulatának drámai ensembles a Mérföldkövek című színművet, a mely nálunk a bemutatója óta a legkedveltebb műsordarabok közé tartozik. Ez estén lép fel ez idényben először E. Kovács Mariska, míg az egyik fő női szerepet Reteghy Margit játssza.

Az oroszok Máramarosszigeten. Csütörtökön este megismétlik Tompa Kálmán alkalmi színjátékának: Az oroszok Máramarosszigeten előadását, amely a bemutató alkalmával oly sikert ért el, amely érthetővé teszi a közönségnek a csütörtöki előadás iránt tanúsított érdeklődését.

Ikrek a táborban. Vasárnap este érdekes bemutatója lesz a Szigligeti színháznak Egy bájos német operette: **Ikrek a táborban**, amelynek eredetileg Die zwei Husaren volt a címe. A kedves szüzsé mellett tekintélyes értéket kölcsönöz ennek az operettének, hogy partitúráját Jacobi, az ismert, kiváló zeneszerző írta.

A szerkesztésért ideiglenesen felelős:
Dr. PAPP KÁROLY.

Hirdetmény.

A m. kir. honvédelmi miniszter ur 17233—1914. eln. számú rendelete folytán felhívom a Nagyváradon tartózkodó 42—50 éves föld, kő-, vas- és kubikosmunkásokat továbbá a fent említett szakmabeli előmunkásokat s közhivatali alkalmazásban nem álló — utépítéshez értő mérnököket — akik a hadiszolgáltatásokról szóló 1912. évi LXVIII. tc. 4. §-a értelmében a haderő céljaira személyes szolgáltatásra kötelezettek, hogy összeírásuk végett *november 3-án* kedden és *november 4-én* szerdán a hivatalos órák alatt a katonai ügyosztálynál (Városháza II. em. 32. és 33. sz. szoba) annyival is inkább jelentkezzenek, mert ellenesetben a hivatal rendelkezésére álló adatok alapján fognak, az esetleg fennálló mentességi jogaimra tekintet nélkül, kijelöltetni. Jelentkezéskor az is bejelentendő, hogy az illető rendelkezik e megfelelő kézi számmal.

Felvilágosításul megjegyzem, hogy az 1912. évi LXVIII. t.c. 5. §-a értelmében a személyes szolgáltatások alól mentesek:

- a) a szellemileg és testileg erre alkalmatlanok;
- b) az állami és egyéb köztisztviselők, a községi előljárók, továbbá a védtörvény 57. szakaszában felemlített egyének, valamint azok, kik oly állásokat töltenek be, melyek a népfelkelési szolgálat alóli felmentést az 1886. évi XX. t.c. 2. §-a értelmében indokolják;
- c) a lelkészi szolgálatot teljesítők;
- d) azok, akik nemzetközi szerződéssel kifejezetten, vagy nemzetközi szokással mentesítve vannak.

A tartózkodási községen kívül hosszabbban tartó munkák és szolgálatok teljesítése alól mentesek:

1. önálló mezei gazdák, gyár és ipartelemek birtokosai;
2. azok, kik különös tekintetbe vételt érdemlő családi viszonyaiknál fogva, családtagjaik életfentartásának veszélyeztetése nélkül nem maradhatnak távol.

A személyes szolgáltatásokért a 11860—1914. számú honvédelmi miniszteri rendelet értelmében mérnökök a IX. katonai rangosztály legalsó fokozatának megfelelő fizetést a munkások pedig napi 3 korona fizetést és amennyiben a fegyveres erő kíséretében teljesítenek szolgálatot, természetbeni élelmezést kapják, vagy ha ez nem volna lehetséges, ennek pénzértékét.

Hogy a jelentkezett egyének közül kik és mikor tartoznak bevonulni, az később kibocsátandó hirdetménynyel fog tudtul adatni.

Nagyvárad, 1914. nov. 1.

Rimler Károly,
polgármester.

MEGNYILT! MEGNYILT!

Az
**uj csipke, himzés,
harisnya áruház**

Rákóczi-ut 5. szám.

Mielőtt szükségleteit beszerezné, győződjön meg róla, mert ilyen olcsón még nem vásárolt. Különböző újdonságok naponta érkeznek minden cikkben.

Tisztelettel

Friedmann Jenő

MEGNYILT! MEGNYILT!

Egyesült Biharmegyei Kereskedelmi Bank és Központi Takarékpénztár Részvénytársaság.

Foglalkozik a bank és takarékpénztár összes ágazataival. A nyári idény alkalmából ajánlja

safe-deposit osztályát

melyben mindenki saját zárja alatt, úgy a nyári idény alatt, mint egész éven át értékpapirjait, ékszereit, okmányait és egyéb megőrzendő tárgyait

biztosan és olcsón

megőrizheti.

A safe-deposit osztály a bankosztálytól elkülönített helyiségben van, mely a legnagyobb biztonság mellett, a legkényelmesebb és legdiszkréttebb kezelést teszi lehetővé.

Bővel b felvilágosítást készséggel nyújtunk intézeti helyiségünkben Bémer-tér 4.

Nagyvárad város tanácsa katonai ügyosztálya
27391—1914. szám.

Hirdetmény.

Az 1876. évi születésű (A alosztályu) katonailag kiképzett népfelkelők jelentkezésére vonatkozó hirdetmény kiegészítésül a népfelkelő parancsnokság megkeresése folytán figyelmeztetem az ezen évfolyamba s az ennél fiatalabb évfolyamokba tartozó népfelkelésre kötelezettek, hogy azok is tartoznak ez alkalommal jelentkezni a népfelkelő parancsnokságnál, akik előzőleg akár betegség címén, akár mint létszám felettiek szabadságolva lettek.

Nagyvárad, 1914. november hó 2-án.

Eleméry Ferencz,
katonai ügyi tanácsnok.

A Nagyvárad! sör

jó és olcsó!

Hasonlítsa össze más sörökkel és **birálja meg**

előítélet nélkül

meg fog győződni arról, hogy

**szükségtelen más
sört drágábban vásárolnia**

Telefon: gyár 430. sz.,
városi iroda 471. szám.

Katonai ruhákat az összes fegyvernemek részére, **a mai áron alul** előírás szerint és gyorsan készít **Darabont Gy. és Tsa** elsőrendű polgári és katonai ruházati intézete. A legfinomabb szövet különlegességek, iltöny és téli kabátokra felöltökre állandóan raktáron. Nagyvárad, Szilágyi-Dezső-u. 6. Sonnenfeld palota. Telefon 980. szám.

**Első nagyvárad
cementipar.**

Készíték granitó, terazzo, mőkő és minden e szakmába vágó munkálatokat, házi csatornázásokat a városi mérnöki hivatal előírása szerint, személyes felügyeletem mellett. Kívánatra angol closet berendezéseket a legelőnyösebb fizetési feltételek mellett a legelkiismeretesebb és legmesszebb menő jótállás mellett készíték. A nagyérdemű közönség becses pártfogását kéri tisztelettel

NUTTA JAKAB

cement és betonművek vállalata.
Szaznissló-utca 67. szám. (Saját ház.)

Ágyfelszerelések!

Pokrócok

nagy választékban
Katonáknak 10 százalékos engedménnyel

Weisz Kálmán

cégnél.

Nagypiac-tér. 10. Darvassy-ház.
Telefon 905. sz. Villamos megálló.

Lepedő vásznak!

Cement, cementcsövek, fedéllemezek, gipsz,

csatornázás

ismert jó minőségben.

Kondor Dezső

Nagyvárad, Nagypiac-tér 1. sz.

Telefon 969.

Telefon 969.

Nagyvárad város
VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Értesítjük a t. közönséget, hogy a

Wolftram lámpák

ára olcsóbb lett, **Wolftram** és egyéb izzólámpák nagy raktára **legolcsóbb áron** a közönség rendelkezésére áll. Telefon rendelés nélkül házhoz szállítjuk.

Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Elvállaljuk villamos világitási és erőátviteli berendezések felszerelését.

Csillárok,

évlámpák

állandóan nagy választékban kaphatók.

Villamos motorok

1/2 lóerőtől minden nagyságban.

Főszerező telefonja 55. sz.